

SV

SV

SV

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.9.2010
KOM(2010) 487 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

**OM MÖJLIGHETER OCH UTMANINGAR FÖR EUROPEISK FILM I DEN
DIGITALA TIDSÅLDERN**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

**OM MÖJLIGHETER OCH UTMANINGAR FÖR EUROPEISK FILM I DEN
DIGITALA TIDSÅLDERN**

1. INLEDNING

Europeisk film spelar en viktig roll för att forma europeiska identiteter, något som är centralt i den europeiska agendan för kultur. Det audiovisuella landskapet förändras snabbt i hela världen, och därigenom öppnas en mångfald möjligheter för den europeiska filmen och audiovisuella sektorn, på villkor att vi kan göra de investeringar i utrustning, fortbildning och nya modeller som krävs. Digital teknik har redan gjort europeiska audiovisuella verk mer tillgängliga utanför ursprungslandet, tack vare nya sätt att transportera audiovisuellt material, t.ex. video-on-demand (beställ-tv) och catch-up-tv (tidsförskjuten tv). Hur konkurrenskraftig den audiovisuella sektorn i Europa blir, kommer i väsentlig grad att bero på hur denna nya teknik används i distributionsstadiet.

Inom den nya Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla¹ syftar den **digitala agendan för Europa**² (ett av dess sju flaggskeppsinitiativ) till att skapa en enda digital marknad där såväl kommersiellt och kulturellt material som kommersiella och kulturella tjänster kan flöda över gränserna och EU-medborgarna kan utnyttja den digitala tidsålderns fördelar fullt ut. En av de IKT-stödda fördelarna för Europa är en bredare och billigare distribution av kulturellt och kreativt material.

Som påpekas i grönboken *Att ta tillvara potentialen i den kulturella och den kreativa sektorn*³, spelar dessutom kulturella verk en mycket viktig roll i utvecklingen av informationssamhället och driver på investeringar i bredbandsinfrastrukturer och bredbandstjänster, i digital teknik liksom i ny konsumentelektronik och teleutrustning. Utöver sitt direkta bidrag till BNP är de kreativa och kulturella sektorerna också viktiga drivkrafter bakom ekonomisk och social innovation i många andra sektorer.

Mot bakgrund av de aktuella politiska frågorna spelar Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck⁴, ratificerad av europeiska unionen 2006, också en viktig roll vid fastställandet av Europeiska unionens behov av insatser i frågan om digitaliseringen av biograferna.

Den digitala revolutionens inverkan på den europeiska filmen måste också hanteras politiskt på alla nivåer: regional, nationell och europeisk. Följande två aspekter är särskilt viktiga:

- Konkurrenskraft och spridning av europeiska verk.

---

¹ Se http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

² Se meddelande KOM(2010) 245 av den 19 maj 2010 på webbadressen http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm, särskilt sidorna 31–32.

³ Se meddelande KOM(2010) 183 av den 27 april 2010 på webbadressen http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc2577_en.htm.

⁴ Se http://ec.europa.eu/culture/portal/action/diversity/unesco_en.htm.

- Pluralism samt språklig och kulturell mångfald.

Medlemsstaternas stödåtgärder inriktas i allmänhet på skapande- och produktionsfaserna inom filmbranschen. Dessa filmer kommer från och med nu också att behöva digitala mastrar och digitala biodukar för att kunna visas och nå sin potentiella publik. Tillgång till digital utrustning och digitala mastrar kommer att bli mycket viktigt om man ska kunna förbli konkurrenskraftig på en marknad i snabb utveckling.

Att se till att de europeiska verken sprids och att den europeiska filmen i all sin mångfald är tillgänglig för publiken kommer att kräva ett stort antal olika operatörer (distributörer och biograf innehavare). En av utmaningarna blir att se till att biograferna kan klara livhanken trots det hinder som av de höga anskaffningskostnaderna för digital utrustning utgör, något som hotar många europeiska biografers existens.

Detta meddelande bygger på det arbete som Europeiska kommissionen och medlemsstaterna redan har utfört på detta område. Europeiska kommissionen inrättade en **expertgrupp** för digital film så tidigt som våren 2008. Denna grupp, som består av distributörer, biograf innehavare och företrädare för filminstitut som arbetar med digitaliseringssystem, kartlade hur man kan på olika sätt kan behålla mångfalden av film och biografer i morgondagens digitala Europa. Diskussionerna visade dels att det behövs ett alternativ till den befintliga VPF-modellen (*Virtual Print Fee*), dels att Europeiska unionens stöd och medlemsstaternas statsstöd till digitaliseringen av vissa biografer är viktigt.

Dessa frågor utreddes ytterligare under det **offentliga samråd** om möjligheter och utmaningar för europeisk film i den digitala tidsåldern⁵ som Europeiska kommissionen inledde den 16 oktober 2009. Över 300 svar mottogs från biografer, distributörer, producenter, försäljningsagenter och andra berörda parter som t.ex. filminstitut, branschorganisationer och digitala serviceföretag. Dessa svar utgör ett värdefullt bidrag till detta dokument.

Under denna period har ett antal medlemsstater också börja tänka på hur man ska kunna se till att biograferna kan ställa om sig till digital visning och få utbyte av det. Dessa system har också gått igenom före utarbetandet av detta meddelande.

Det står klart att Europeiska kommissionen spelar en viktig roll i biografernas digitalisering, särskilt genom att bidra till etableringen av fasta ramar för denna omställning vilka täcker aspekter som t.ex.

- standardisering,
- insamling och bevarande av film i digitalt format,
- regionalt stöd till digitalisering (inklusive EU:s sammanhållningspolitik),
- förenlighet med fördragets bestämmelser,
- stöd till biograf innehavare som visar europeisk film (Mediaprogrammet),
- tillgång till finansiering (Europeiska investeringsbanken och Mediaprogrammet).

---

⁵ Se bakgrundsdokumentet till det offentliga samrådet på webbadressen http://ec.europa.eu/culture/media/programme/overview/consultations/docs/background_digital_cinema_en.pdf.

2. DE EUROPEISKA BIOGRAFERNA

I förhållande till USA (där den större delen av filmbranschen är vertikalt integrerad, och marknadsandelen för inhemsk film är 95 %) karakteriseras den europeiska biografmarknaden av att den är fragmenterad, har olika språkområden och ett stort antal olika operatörer, vilket gör det svårare att genomföra globala avtal eller nationella strategier.

Ca 10 % av de europeiska biograferna är multiplexbiografer, jämfört med 35 % i USA⁶. Av de europeiska biodukarna finns dessutom 31 % i biografer med bara en salong. Detta kommer att försena digitaliseringen, eftersom begränsade verksamhetsnivåer ger dålig lönsamhet för dyrbar digital utrustning.

Problemet är ännu större i de nyare medlemsstaterna, där andelen biodukar i biografer med bara en salong är 60 % och till och med över 80 % i vissa länder. Det finns liknande skillnader när det gäller antalet invånare per bioduk: medan det 2007 gick 15 977 invånare på en bioduk i Västeuropa, finns det i genomsnitt en bioduk per 50 926 invånare i de central- och östeuropeiska medlemsstaterna⁷. Majoriteten av de europeiska biograferna har mellan två och sju biodukar. Det är på denna punkt som de europeiska biograferna skiljer sig åt mest: mellan de lokala biograferna med två biodukar som främst visar inhemska och amerikanska filmer och biograferna i städerna med många salonger finns det ett stort antal olika visningskategorier/bolag, som det inte finns någon standardlösning för.

En del europeiska biografer är fortfarande tveksamma till att investera i digital utrustning, eftersom de under de senaste 15 åren har investerat betydande belopp för att uppgradera sina anläggningar och inrätta mini-/multiplexbiografer. År 2008 fanns 37 % av biodukarna i multiplexbiografer i länderna som omfattas av Mediaprogrammet, jämfört med 9,4 % år 1994, och detta tal har mer än fördubblats mellan 2000 och 2008.

Revolutionen inom digital filmdistribution har därför två viktiga aspekter som måste beaktas:

- Det är biograferna som måste bära de betydande investeringarna i digital utrustning, men det är distributörerna som kan göra besparingar (tack vare de lägre kostnaderna för digitala kopior).
- Kostnaderna för digital utrustning kan bäras av biografkedjor och multiplexbiografer, men är för höga för vissa mindre oberoende biografer (ofta biografer som visar s.k. arthouse-filmer, dvs. filmer med lägre kommersiell potential).

Detta skulle kunna leda till att visnings-/distributionsmarknaden delas i två delar, där endast multiplexbiografer och filmer med högt kommersiellt värde skulle kunna utnyttja revolutionen inom digital film. Kulturell mångfald och förnyelse är dock beroende av att man bevarar Europas unika nätverk av biografer.

En annan viktig fråga i detta sammanhang är att digitaliseringen också har en social kostnad (i form av övertalighet när det gäller biografmaskinister och personal i filmlaboratorier), och fortbildningsbehoven måste uppfyllas. Omställningsperioden bör därför hanteras med försiktighet, och alla dess inverknings på de olika berörda parterna i varje led av den audiovisuella kedjan tas i beaktande.

---

⁶ År 2007 (källa: Media Salles).

⁷ European Audiovisual Observatory, årsbok 2008, band 3, s. 18.

3. STANDARDISERING

Digital Cinema Initiative (DCI) lanserades 2002 av sex större amerikanska bolag med målet att fastställa de tekniska specifikationerna för digital filmdistribution. Dessa specifikationer offentliggjordes i juli 2005 och fastställdes därefter som standarder av Society of Motion Picture and Television Engineers (SMPTE). De omfattade en upplösning på 2048x1080, också betecknad 2k (4096x2160 eller 4k för biodukar på över 15 m), och JPEG 2000 som det kompressionsformat som skulle ge digital film möjlighet att erbjuda publiken en bättre filmupplevelse via snart tillgänglig teknik (HDTV Broadcast, Blu-Ray och video-on-demand). Dessa specifikationer omfattar också säkerhetsparametrar (en väsentlig del av kostnaden för utrustningen). Nu överväger Internationella standardiseringsorganet (ISO) i Genève att anta dessa specifikationer som frivilliga internationella standarder.

Specifikationerna får emellertid följder för kostnadsbilden: 2k/4k utgör en stor investering⁸ för biograferna, varav många för närvarande har ekonomiska svårigheter. Inte alla europeiska biografer anser att de kommer att uppnå fördelar genom detta på kort sikt (möjligtvis med undantag för dem som visar 3D-film) eller ens fördelar på lång sikt (eftersom digitala projektorer har en kortare livstid än 35 mm-projektorer och därför måste bytas ut oftare, med därpå följande högre kostnader).

Det bör noteras att det inte finns någon standard för digital 3D-filmvisning. Publikens intresse för 3D-film ger emellertid biografer möjlighet att ta ut sina högsta biljettpriser för 3D-visningar, i varje fall på kort sikt. Detta har uppmuntrat kommersiella biografer till att installera digital visningsutrustning för 3D. När det gäller alternativt material (direktsändning av konserter, opera och sportarrangemang) har distributörerna av den formen av verk hittills ställt ganska begränsade minimikrav.

Tekniken befinner sig i snabb förändring. Det är viktigt att standarderna uppfyller de europeiska biografernas behov. Det finns nu digitala projektorer avsedda för stora lokaler som är betydligt billigare än 2K DCI-kompatibla projektorer, men som har en bildupplösning på 1920x1080. Några har en profil som liknar dem som krävs i DCI-specifikationerna och finns i versioner som kan visa 3D-film. Dessa projektorer är också kompakta och går lätt att integrera i existerande projektorrum, varför de åtminstone på kort sikt kan användas parallellt med 35 mm-projektorer så att man får en mjuk omställning från 35 mm till digital projektion.

Över 80 % av de europeiska biodukarna är mindre än 10 m breda. Kvaliteten på visningen i en upplösning på 1920 x 1080 på biodukar av denna storlek är helt tillfredsställande, och skillnaden i förhållande till 2k är fullt acceptabel för publiken och biograf innehavarna. Detta skulle utgöra ett klart lönsamt alternativ för en överväldigande majoritet av de europeiska biograferna. Det skulle vidare ge betydande besparingar när det gäller de privata och offentliga investeringar som behövs vid omställningen till digital projektion. Frågan är emellertid om alla distributörer skulle acceptera att deras filmer visas på dessa villkor.

Europeiska unionen kommer ytterligare att undersöka hur man kan utnyttja de möjligheter som standardiseringsprocessen erbjuder. Målet är att säkerställa den nödvändiga flexibiliteten för att göra det möjligt för alla lönsamma biografer i Europa att utnyttja digital filmvisning.

---

⁸ Omkring 60 000 euro (projektor och server) per bioduk + installationskostnader + därmed förbundna kostnader (anpassning av projektorrummet, kabelarbete, luftkonditionering, lampor osv.) + underhållskostnader (högre än för 35 mm).

4. UTMANINGAR FÖR DIGITAL FILM MED ANKNYTNING TILL FILMARVET

Som framhävs i den andra rapporten om genomförandet av rekommendationen om filmarvet leder digitaliseringen av biograferna till att de kommande generationernas möjlighet att få tillgång till digital film hamnar i fara. När det gäller insamlingen av digitalt producerad eller digitaliserad film hos institutioner som värnar om filmarvet eller biografer som specialiserat sig på filmarvet, måste man se över de rättsliga instrument där det stadgas om pliktexemplar av film, så att film producerad i alla medier täcks in. Fastställandet av standarder på europeisk nivå för villkoren för deponering av film i arkiv och för bevarande av dem är också av betydelse.

Men eftersom många frågor förblir obesvarade när det gäller förvaring och långtidsförvaring av digitalt material, bör alla möjligheter till förvaring av digital film tas i beaktande, liksom riktmärkning mellan medlemsstaterna och andra sektorer. Investeringar i forskning, utrustning och fortbildning på detta område är mycket viktiga. Också institutioner som värnar om filmarvet eller biografer som specialiserat sig på filmarvet behöver utrustas så att de kan visa film i digitalt format och måste inkluderas i medlemsstaternas strategier för att förse biografer med utrustning. Det är också nödvändigt att fastställa standarder för digital visning av film som ingår i filmarvet.

5. FINANSIERING AV OMSTÄLLNINGEN TILL DIGITAL BIO

5.1. Kommersiella modeller

Med en VPF-finansieringsmodell tecknar distributörerna (till att börja med de sex stora amerikanska bolagen) långtidsavtal med mellanhänder. Dessa mellanhänder⁹ finansierar anskaffningen av digital biografutrustning och samlar in distributörernas andel för att återbetala (delar av) den utrustning de har finansierat på biografinnehavarnas vägnar.

Tanken bakom denna modell är att den första gången en distributör visar en digital film i en biograf som utrustats genom ett VPF-avtal ska distributören betala en avgift (VPF) till mellanhanden för att återbetala den ursprungliga investeringen.

De kommersiella finansieringsmodeller som används nu bygger främst på VPF-betalningar. Distributionsavtal har skrivits under av alla de största amerikanska bolagen, men andra börjar nu också skriva på avtal. VPF-modellen kanske inte ger tillräckliga inkomster för mindre biografer och biografer som visar arthouse-film och har europeiska filmer på sitt program. Detta kan komma att påverka vilken typ av filmer som visas i programmet.

5.2. Statliga insatser på nationell, regional eller lokal nivå

Eftersom VPF-finansieringsmodellen är baserad på den traditionella distributionsmodellen, är det möjligt att profilen hos biografer som traditionellt sett har visat filmer i andra, tredje eller fjärde omgången inte lämpar sig för VPF-modellen, som är baserad på det genomsnittliga visningstalet för nya filmer när de visas första gången.

---

⁹ Endast fyra av dem är verksamma i mer än ett europeiskt land: Arts Alliance Media, XDC, Ymagis och Sony för 4k-utrustning.

Biografer spelar en viktig social och kulturell roll på mindre orter och i landsbygdsområden eftersom de ofta är det enda ställe där invånarna har tillgång till kultur. Många europeiska biografer (i synnerhet biografer med en enda biosalong) ägs av kommunerna.

Europeiska unionens strukturfonder skulle kunna användas av medlemsstaterna/regionerna för att samfinansiera digitaliseringsprojekt och fortbildningsinitiativ som faktorer som främjar såväl innovation som kulturell mångfald och regional utveckling, förutsatt att dessa projekt och initiativ följer reglerna om statligt stöd. I detta sammanhang skulle finansiering kunna ges genom flera olika typer av projekt, även en kulturell dimension och med anknytning till lokal attraktionskraft: stadsförnyelse, diversifiering av landsbygden, kulturell turism, innovativ verksamhet, informationssamhället och humankapitalet¹⁰. Eftersom dessa strukturfonder förvaltas av medlemsstaterna och regionerna är det deras ansvar att se till att digitaliseringen blir ett område som kan finansieras genom deras nationella strategiska referensramar och operativa program¹¹. För att bli framgångsrika måste digitaliseringsprojekt anpassas till integrerade utvecklingsstrategier på regional nivå eller stadsnivå, i partnerskap med myndigheter som företräder olika politikområden och lämpliga företrädare för det civila samhället.

I Polen har regionen Malopolska redan använt de europeiska strukturfonderna för att digitalisera ett litet nätverk av kommunägda biografer som visar arthouse-filmer för att öka regionens förmåga att dra till sig turister. I Portugal har man nästan slutfört en interregional plan för digitalisering av (främst kommunägda) biografer i de norra och centrala regionerna samt i Alentejoregionen. Man har fått stöd från ERUF¹² under den allmänna rubriken ”kulturinrättningar”. Den tyska delstaten Niedersachsen och några franska regioner har också för avsikt att använda ERUF-medel för digitalisering av biografer.

I EES-staterna råder en mångfald olika politiska, sociala och ekonomiska villkor. Därför har man övervägt olika tillvägagångssätt när det gäller digitalisering i olika länder, även kollektiva omställningssystem t.ex. i Frankrike och Tyskland som inte har fullföljts. Några exempel är följande projekt:

- Pilotprojekt: Det första landet som startade ett pilotprojekt var Förenade kungariket med *Digital Screen Network* (240 biodukar för ”specialiserade” filmer). Liknande pilotprojekt har drivits i Irland (*Cultural Cinema Consortium*) och Sverige (genom Svenska filminstitutet).
- Målinriktade nationella system: Finland; Polen, Tjeckien och Slovakien inriktar sig främst på kommunala biografer.
- Skatte- och kreditmöjligheter: Spanien (mjuka lån) och Italien (skattekredit)¹³.

---

¹⁰ Av de 347 miljarder euro som sammanhållningspolitiken kommer att investera i regionerna under 2007–2013 kommer 5,9 miljarder att avsättas för kultur, 10 miljarder för projekt för förnyelse av städer och landsbygd samt 15,2 miljarder euro för utvecklingen av digitala infrastrukturer. För kulturprojekt som stöds av strukturfonderna, se http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/culture/index_en.htm.

¹¹ Hur program som får stöd från strukturfonderna förvaltas i detalj är medlemsstaternas ansvar. För varje program ska de utse en förvaltningsmyndighet (på nationell, regional eller annan nivå), som ska informera potentiella stödmottagare, välja ut projekten och övervaka genomförandet i allmänhet. Den ansvariga myndigheten finns på http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm.

¹² Europeiska regionala utvecklingsfonden.

¹³ Statsstödsundersökning inledd av kommissionen i juli 2009.

– *Andra system:* Norge (pågående) och Nederländerna (planeras).

Komplementaritet

I de områden där det finns marknadslösningar/VPF-avtal kan ett antal biografer (multiplexbiografer, biografkedjor och biografer med flera salonger med en hög andel filmer som visas för första gången) få tillgång till dem. Under förutsättning att EU:s konkurrensregler följs, skulle mindre biografer med en lägre omsättning på filmer som vill skaffa sig digital utrustning i en del fall kunna gå samman och dela sina kostnader för att få tillgång till VPF-avtal (eller de europeiska regionalfonderna). Nationella solidaritetsfonder är också en möjlighet.

Komplementaritet är desto mer nödvändigt eftersom offentligt stöd faktiskt, enligt vissa tolkningar, skulle kunna påverka värdet av den VPF som betalas som återbetalning på biografinnehavarens utrustning.

Trots att vissa länder gynnar spridningen av digital teknik över hela landet, så att lika tillgång till filmerna garanteras och omställningen går snabbare, anser en del personer att offentligt stöd faktiskt borde i första hand ges till biografer som inte har tillgång till några marknadslösningar eller solidaritetsfonder och därför inte har råd med utrustningen utan statliga insatser: biografer med en enda biosalong, deltidsgbiografer, mobila biografer osv. En annan möjlig lösning är att stödja digitaliseringen av biografer i utbyte mot åtaganden om att visa europeiska filmer.

Förenlighet med Europeiska unionens statsstöds- och konkurrenslagstiftning

I enlighet med Europeiska kommissionens aktuella hållning till statsstöd till digitalisering av biografer har bidrag till biografer som visar en viss andel europeisk film eller arthouse-film godkänts enligt artikel 107.3 d¹⁴ i EUF-fördraget och statsstöd till små biografer och biografer i avlägsna områden godkänts enligt artikel 107.3 c¹⁵ i EUF-fördraget. Mindre statliga bidrag som uppfyller kraven för stöd av mindre betydelse¹⁶ anses inte ha någon potentiell effekt på

---

¹⁴ Statsstöd N 477/04 – Förenade kungariket, *UK Film Council Distribution and Exhibition Initiatives – Digital Screen Network*: Artikel 107.3 d i fördraget avser ”stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet, om sådant stöd inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom gemenskapen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset”. När det gäller *UK Digital Screen Network* godkändes stöd som omfattas av detta undantag för biografer som visar en hög andel ”specialiserade” filmer med digital projektorutrustning som finansierades (fullt ut).

¹⁵ Statsstöd NN 70/2006 – Stödssystem för film i Finland: Artikel 107.3 c avser ”stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset”. Kommissionen har godkänt stödet till biografer inom det berörda stödssystemet för film i Finland på denna grundval. Stödet är avsett som delfinansiering för anskaffning av utrustning och upprustning av biografer (av den typ som visar arthouse-filmer och/eller bara har 1–3 filmdukar) främst på små och medelstora orter. Multiplexbiografer och biografer som ingick i en större kedja i huvudstadsregionen undantogs från stödet (samma sak i medelstora kommuner, förutom när de ekonomiska omständigheterna var begränsade).

¹⁶ För att omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse måste stödet uppfylla följande kriterier:
– Stödtaket för det stöd som omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse är generellt 200 000 euro (bidragsekvivalent) under en period om tre beskattningsår för varje stödmottagande verksamhet. Den relevanta treårsperioden är av rörlig karaktär, vilket innebär att för varje nytt stöd av mindre betydelse som beviljas, måste det totala beloppet av det stöd av mindre betydelse som har beviljats under tre på varandra följande beskattningsår (inklusive det innevarande bokföringsåret) fastställas.
– Stödtaket gäller för det totala beloppet för allt offentligt stöd till varje stödmottagande verksamhet, vilket betraktas som stöd av mindre betydelse. Det påverkar inte stödmottagarens möjlighet att få annat

konkurrenskraften och handeln mellan medlemsstaterna, och därför behöver åtgärden inte anmälas till kommissionen i förväg.

De undantag som gäller för närvarande täcker inte stöd till större biografer/multiplexbiografer som inte visar åtminstone ett visst antal europeiska filmer eller arthouse-filmer och som överskrider tröskelvärdet för stöd av mindre betydelse.

Kommissionen skulle behöva bedöma om statsstöd till digital film är förenligt med antingen artikel 107.3 c EUF-fördraget eller med det kulturella undantag som anges i artikel 107.3 d i EUF-fördraget. I båda artiklarna krävs att kommissionen ska överväga stödets nödvändighet, proportionalitet och lämplighet.

Kommissionen noterar att digitala visningar i 3D gör att investeringar i digitala projektorer lönar sig kommersiellt. Det verkar därför som om statsstöd för sådana kostnader inte är nödvändigt. Dessutom bör statliga stödssystem för digital projektionsutrustning uppfylla följande krav:

- De får inte påskynda nedläggningen av biografer med en hög andel arthouse-filmer på programmet.
- De ska följa principen om teknikneutralitet, dvs.
  - allt stöd bör vara tillgängligt för att finansiera digital projektionsutrustning som biografinnehavaren anser vara lämplig för sina lokaler och för sin publik, och
  - den utrustning som stödet ges för bör kunna visa material från en mångfald digitala källor.

Kommissionen kommer alltid att erkänna det faktum att filmsektorn utmärker sig genom sin dubbla (kulturella och ekonomiska) natur, i linje med de vägledande principerna i Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck.

Vid utveckling av stödssystem för digital projektionsutrustning bör medlemsstaterna undvika modeller som skulle kunna ge upphov till konkurrensproblem, t.ex. de som bygger på kollektiva avtal mellan en majoritet av distributörerna. Kommissionen kommer att säkerställa att omställningen från analog till digital film följer Europeiska unionens konkurrenslagstiftning, särskilt när det gäller förbudet mot begränsande avtal i artikel 101 i EUF-fördraget.

---

statligt stöd via bidragssystem som godkänts av kommissionen.

- Stödtaket gäller alla kategorier av stöd, oberoende av deras form eller syfte. Den enda kategori av stöd som inte omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse är exportstöd.
- Förordningen gäller endast "genomsynligt" stöd, dvs. stöd för vilket det är möjligt att i förväg räkna ut bruttobidragsekvivalenten utan att behöva göra en riskbedömning. Detta innebär att det finns ett antal begränsningar för vissa stödformer, till exempel garantier.
- Mot bakgrund av den rådande ekonomiska situationen kommer kommissionen under en tidsbegränsad period att betrakta statsstöd på upp till 500 000 euro per verksamhet som förenligt med reglerna, under förutsättning att vissa villkor uppfylls. Möjligheten att få en lånegaranti på upp till 1,5 miljoner euro kan också betraktas som stöd av mindre betydelse.

6. STATLIGA INSATSER PÅ EUROPEISK NIVÅ

Om omställningen till digital projektion leder till att biografer läggs ner, skulle detta skapa en klar risk för den kulturella mångfalden. Europeiska unionen har förpliktat sig att bevara och främja kulturell mångfald i enlighet med följande bestämmelser:

- Enligt artikel 167.4 i EUF-fördraget ska gemenskapen beakta de kulturella aspekterna då den handlar enligt andra bestämmelser i fördraget, särskilt för att respektera och främja sin kulturella mångfald.
- I Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck betonas att kulturella varor och tjänster (där bl.a. audiovisuella verk ingår) har en distinkt dubbel (kulturell och ekonomisk) natur¹⁷.

Målet med Europeiska kommissionens handlingsplan är att skapa en gynnsam miljö för digital visning av europeiska filmer. Olika initiativ har inletts och kommer att inledas för att stödja införandet av och investeringarna i ny digital teknik. Med hjälp av EU:s strukturfonder och det nya stödsystemet inom Mediaprogrammet är kommissionens yttersta mål också att främja européernas tillgång till digital film.

Media 2007-programmet

Den digitala revolutionen är en utmaning för Mediaprogrammets globala mål för kulturell mångfald, ökad spridning av europeiska verk och stärkt konkurrenskraft hos den audiovisuella sektorn¹⁸.

Media 2007-programmet stöder europeiska biografer i den digitala tidsåldern. Ett av programmets viktigaste mål är att ”bevara och stärka Europas kulturella och språkliga mångfald och [...] säkerställa att allmänheten har tillgång till detta...”.

För det första behöver den digitala omställningen åtföljas av **fortbildning** för de yrkesverksamma inom biografnäringen. I detta sammanhang anges i artikel 3.1 c i beslutet om Media 2007-programmet att fortbildning bör ges när det gäller ”beaktande av digitalteknik redan under förproduktionsstadiet för produktion, efterproduktion, distribution, utnyttjande och arkivering av europeiska audiovisuella verk”. Fortbildningsinitiativ har därför fått stöd, inklusive fortbildning som gäller 3D-produktion och för biografinnehavare¹⁹. För det andra ska enligt artikel 5 i beslutet om Media 2007-programmet målen på området **distribution** och spridning vara att

---

¹⁷ Se särskilt skäl 18 och artikel 1 g.

¹⁸ I artikel 1.2 i 2007 års beslut om Mediaprogrammet fastställs följande globala mål för programmet:

- a) bevara och stärka Europas kulturella och språkliga mångfald och dess filmarv och audiovisuella arv, säkerställa att allmänheten har tillgång till detta samt främja dialog mellan kulturer,
- b) öka spridningen av och tittandet på europeiska audiovisuella verk inom och utanför europeiska unionen, bland annat genom större samarbete mellan aktörerna,
- c) stärka den europeiska audiovisuella sektorns konkurrenskraft på en öppen och konkurrensutsatt Europeisk marknad som är gynnsam för sysselsättningen, bland annat genom att främja kontakterna mellan branschfolket på det audiovisuella området.

¹⁹ Se ”Training & Networks in Europe” (2010 års upplaga, särskilt sidorna 59–71): http://ec.europa.eu/culture/media/programme/training/guide/docs/guide2010v2_en.pdf.

”d) uppmuntra digitalisering av europeiska audiovisuella verk och utvecklingen av en konkurrenskraftig digital marknad,

e) uppmuntra biografer att utnyttja de möjligheter som digital distribution erbjuder.”

Under mål d har Mediaprogrammet bidragit till digitaliseringen av europeiska verk genom pilotprojekt såsom Europe's Finest²⁰ (digitalisering av europeiska klassiker) och D-Platform²¹ (gemensamt verktyg som underlättar digital masterproduktion och distribution av europeiska filmer). Genom video-on-demand-systemet stöder Mediaprogrammet också indirekt digitaliseringen av europeiska program.

Under mål e har kommissionen redan gett stöd till ett antal initiativ genom de olika stödsystemen inom Mediaprogrammet: pilotprojekt som rör ny teknik (såsom *CinemaNet Europa*, ett nätverk av digitalt utrustade biografer som används för visning av dokumentärer), samfinansiering av digitala kostnader för distributionen av europeiska filmer och ett specifikt stödsystem för digitala visningar av europeiska filmer som förvaltas av Europa Cinemas.

Nästa steg blir nu att utforma ett **nytt stödsystem inom Mediaprogrammet** för att stödja den digitala omställningen på de europeiska biograferna. I linje med principen om subsidiaritet och programmets mål kommer stödet att inriktas på biografer där majoriteten av de visade filmerna är nya europeiska sådana. Detta kommer att inkludera det grundläggande tilldelningskriteriet för de stödsökande biograferna.

Samma kriterium har redan använts för att etablera Europa Cinemas-nätverket, som spelar en avgörande roll när det gäller att visa europeiska filmer²² och som Mediaprogrammet har stött i 15 år. Nätverket har nu växt till 770 biografer med totalt 1 945 biodukar i 443 städer i de länder som deltar i Mediaprogrammet.

Det nya digitaliseringssystemet kommer att dela ut stöd direkt till biograferna och samfinansiera en tydligt angiven uppsättning kostnader för digital utrustning i form av schablonfinansiering. Stöd genom Mediaprogrammet kan kombineras med nationellt stöd; prioritet kommer dock att ges till biografer/länder som inte kan utnyttja VPF-avtal eller nationella stödsystem för digitalisering. Biografer i de länderna kommer att få särskild uppmärksamhet, i linje med prioriteringarna i Media 2007-programmet²³.

För att stöd ska kunna ges i form av schablonfinansiering har en studie om kostnader för digital utrustning beställts. En glidande skala för enhetskostnader ska fastställas genom studien. Systemet kommer att vara färdigt och kunna börja användas i slutet av 2010, på grundval av resultaten från denna studie.

Man bör också undersöka om det går att underlätta biografinnehavarnas **kreditmöjligheter** eller stödja deras finansieringskostnader. Under en period av kreditåtstramningar skulle en sådan åtgärd kunna vara den lämpligaste lösningen för vissa biografer eftersom det inte är

---

²⁰ Se <http://www.finest-film.com/en/index.html>.

²¹ Numera kallat European Digital Cinema Library (EDCL). Se <http://www.cnfilms.fr/soutien.html>.

²² 36 % av visningarna och 34 % av entrébiljetterna gällde europeiska icke-inhemska filmer 2009, jämfört med mindre än 10 % i genomsnitt inom Europeiska unionen.

²³ I artikel 1.4 c i beslutet om Media 2007-programmet anges att en av programmets prioriteringar ska vara att ”minska obalansen på den europeiska audiovisuella marknaden mellan länder med hög audiovisuell produktionskapacitet och länder eller regioner med låg audiovisuell produktionskapacitet och/eller små geografiska och språkliga marknader”.

särskilt kostsamt, har en hög multiplikationsfaktor, minskar beroendet av distributörer/studior och innebär mycket lägre risk för snedvridning av marknaden. Möjligheten att öppna Mediaprogrammets produktionsgarantifond för biograf innehavare och/eller att skapa ett nytt i2i-system för dem övervägs därför.

Europeiska investeringsbanken (EIB) skulle också kunna spela en roll i den digitala omställningen genom att hjälpa nationella fonder och digitaliseringsplaner att få tillgång till kommersiella lån. EIB har redan bidragit till det lån på 100 miljoner euro som beviljades mellanhanden XDC för digitaliseringen av biograferna i Europa.

7. SLUTSATSER

Europeiska kommissionen är medveten om att omställningen till digital projektion har ett antal inbyggda risker som måste hanteras för att de europeiska biograferna ska kunna utnyttja sina möjligheter. För att det målet ska nås måste följande säkerställas:

- Flexibilitet och öppenhet i standardiseringsprocessen, så att digitala filmprojektionsstandarder kan uppfylla de europeiska biografernas olika behov.
- Rättssäkerhet på området statsstöd för digitalisering av biografer, i form av tydliga bedömningskriterier som ger medlemsstaterna möjlighet att anpassa sina respektive system.
- Ekonomiskt EU-stöd till den digitala omställningen för biografer som visar europeiska filmer eller är viktiga för den regionala utvecklingen.

Kommissionens avsikt är därför att göra följande i en handlingsplan för omställningen till digital filmprojektion på de europeiska biograferna:

ÅTGÄRD	TIDSPLAN
Kommissionen kommer att utarbeta en framstegsrapport om antagandet av digitala filmprojektionsstandarder för att se till att dessa återspeglar de europeiska biografernas behov och att alternativ undersöks för europeiska biografer som inte behöver eller inte kan få tillgång till 2k-utrustning.	2010
Kommissionen kommer att inleda en studie om kostnaderna för digital utrustning för att tillhandahålla viktiga uppgifter från hela EU.	2010
Kommissionen kommer att skapa ett nytt stödsystem inom Mediaprogrammet för digitaliseringen av biografer som visar ett betydande antal europeiska (icke-inhemska) filmer.	2010
Kommissionen kommer att undersöka möjligheten att utvidga produktionsgarantifonden inom Mediaprogrammet till biograf innehavare eller finna ett liknande sätt att underlätta deras kreditmöjligheter.	2011

Kommissionen kommer att anta en rekommendation om främjande av digitalisering av de europeiska biograferna.	2011
Kommissionen kommer att övervaka den digitala omställningen och granska alla dess olika aspekter i hela den audiovisuella kedjan (fortbildning, digital masterproduktion, programuppläggnig osv.).	2012
Kommissionen kommer att ta fram lämpliga kriterier för bedömning av statsstöd till digital projektion i meddelandet om film.	2012